

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Nordkraft Vind og Småkraft AS
Postboks 55
8501 NARVIK

Vår dato: 04.09.2014
Vår ref.: 201306628-5
Arkiv: 312/069.51A0
Deres dato: 10.10.2013
Deres ref.: Maria Dahl

Saksbehandler:
Auen Korbøl

Nordkraft Vind og Småkraft AS - Søknad om tillatelse til bygging av Storelva kraftverk i Høyanger kommune - NVEs vedtak

Vi viser til deres søknad datert 10.10.2013 om tillatelse til bygging av Storelva kraftverk.

NVE mener at tiltaket kommer i konflikt med sjørret som tilsier at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis dermed ikke konsesjon til å bygge Storelva kraftverk. På grunn av artens sårbarhet for inngrep og reduksjon i vannføring mener NVE at det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer i tiltaket.

Søknaden

Det søkes om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Storelva kraftverk i Høyanger kommune i Sogn og Fjordane. Kraftverket er planlagt plassert i Storelva.

Det søkte tiltaket omfatter en inntaksdam på kote 305 med en nedgravd vannvei lagt på østsiden av elva langs eksisterende grusvei. Vannveien vil bli 2,5 km ned til kote 22 hvor kraftstasjonen er planlagt. Dette gir en total fallhøyde på 283 meter. Det er planlagt å føre vannet tilbake til Storelva via en utløpskanal.

Kraftverket skal ha en midlere årsproduksjon på 8,75 GWh og en installert effekt på 3,3 MW. Maksimal slukeevne er planlagt til 1500 l/s. Middelvannføring er 580 l/s. I søknaden er det foreslått minstevannføringer på 37 l/s og sommeren og 29 l/s om vinteren.

Om søker

Søkerne for Storelva kraftverk er Nordkraft Vind og Småkraft AS. De har inngått avtale med fallrettseierne om å søke konsesjon for bygging av Storelva kraftverk. Ved en eventuell konsesjon vil det bli etablert et eget selskap som vil få overført konsesjonen.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høring

Saksbehandling av søknader etter vannressursloven er gitt i lovens kap. 3. I henhold til vannressursloven § 24 2. ledd, bokstav c, kan NVE unnlate kunngjøring dersom det er klart at en søknad må avslås. NVE har vurdert søknaden etter denne bestemmelsen, og saken har følgelig ikke vært på høring.

NVEs vurdering

Det omsøkte kraftverket vil berøre ca. 2,5 km med elv som er anadrom, dvs. at laks og sjørret kan gå opp i elva og bruke den som gyte- og oppvekstområde. Ifølge Miljødirektoratets lakseregister strekker den anadrome strekningen seg ca. 3 km oppover Storelva, og vandringshinderet er lokalisert ca. 500 m nedstrøms Vassdalsvatnet ved kote 225. Storelva har en redusert sjørretbestand ifølge lakseregisteret, og det er ikke registrert laks eller sjørøye i vassdraget. Det er utført el-fiske i Storelva i regi av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane i 1996 og 2004. En av stasjonene er på utbyggingsstrekningen, mens to er nedstrøms planlagt kraftstasjon. Det er også registrert ål i Vassdalsvatnet i forbindelse med tynningsfiske tidlig på 2000-tallet.

Undersøkelsene viste en høy tetthet av ørret i Storelva. Høyest på den nederste stasjonen og noe mindre oppover i elva. Tettheten var også høyere i 2004 enn i 1996, noe som kan skyldes en forbedring av vannkvalitet i elva. Den nedre delen av elva, nedenfor kote 150, har ifølge miljørapporten varierte strømningsforhold og veksler mellom stilleflytende og striere strekninger. Ovenfor kote 150 og opp til vandringshinder på kote 225 er elva brattere og med få egnede gyteplasser. Ifølge de omsøkte planene vil omtrent 2,0 km av den anadrome strekningen ligge mellom planlagt kraftstasjon og kote 150. Det er ytterligere 500 m elv opp til kote 225. Det er knyttet stor usikkerhet til tettheten av sjørret på store deler av denne strekningen, da øverste stasjon for el-fiske ligger like ovenfor planlagt kraftstasjon. Norconsult, som har gjennomført miljørapporten som følger søknaden, vurderer verdien opp til kote 150 til å være liten til middels og konsekvensen middels negativ for fisk og ferskvannsorganismer.

Ifølge søknaden ble det tidligere fisket en del i elva, men det meste av fisket foregikk nedenfor planlagt kraftstasjon. Det selges ikke lenger fiskekort i elva.

Om sjørret

Ifølge Miljødirektoratet har fangstene av sjørret blitt kraftig redusert i perioden 2004 – 2013. De to siste årene har fangsten på Vestlandet og i Midt-Norge vært nede i omtrent en firedel av gjennomsnittet for perioden 1993 – 2003. I enkelte regioner, som i Hardangerfjorden, viser overvåking at bestandene er så reduserte at de er truet av utryddelse. Samtidig er det et nasjonalt mål at de ville bestandene av anadrom laksefisk skal opptre i levedyktige bestander. Målet gjelder alle vassdrag der artene finnes i selvreproduserende bestander, og det skal være et naturlig høstbart overskudd.

Tilbakegangen skyldes flere forhold, ifølge Miljødirektoratet. Påvirkninger som vassdragsreguleringer og andre fysiske inngrep, jordbruksforurensning og lakselus er de mest vanlige i dag. Lakselus regnes som den største, kjente trusselen mot sjørret, spesielt i områder og regioner med høy oppdrettsvirksomhet. Havforskningsinstituttet (HI) avgir årlig en rapport hvor blant annet risiko for negativ påvirkning fra lakselus på sjørret vurderes. Årets rapport «Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013» tyder på risiko for høy dødelighet av sjørret på grunn av lakselus i området fra Hardanger til Nordland.

Potensialet for å få en økning av bestanden ligger delvis i å rydde opp i gamle inngrep som bekkelukninger, oppgangshindringer, tørlegginger og forurensning. Samtidig er det viktig å fokusere på ikke å fragmentere de eksisterende gyte- og oppvekstområdene ytterligere. NVE mener at med bakgrunn

i dagens situasjon for sjørreten så må elver med gyte- og oppvekstområdet for sjørret behandles varsomt i forbindelse med søknader om bygging av småkraftverk.

I Olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk (2007) står det følgende angående forholdet til fisk og fiske:

«I vassdrag som ikke er nasjonale laksevassdrag, men som har bestander av sjøvandrende fisk eller registrerte storaurestammer vil det være viktig å legge vekt på tilpasninger/ avbøtende tiltak....»

I miljørapporten har ikke Norconsult sett på graden av usikkerhet rundt de fiskefaglige vurderingene som er gjort. De har nevnt at det er noe usikkerhet knyttet til tettheten av sjørret ovenfor der det er el-fisket, men det foreligger ingen vurdering utover det. NVE stiller seg kritisk til at nesten 2,5 km elv er vurdert med utgangspunkt i fiskeundersøkelser som kun er utført i den nedre delen av elva. Konsulenten har fremmet forslag om å sette inn omløpsventil i kraftverket dersom det bygges, og utforme utløpet fra stasjonen slik at ikke fisken ledes inn mot dette.

Storelva kraftverk er ikke omsøkt med spesielle tilpasninger i forbindelse med den anadrome strekningen som blir berørt med unntak av å installere omløpsventil i kraftverket. I tilsvarende prosjekter er det ønskelig at søker ser på muligheten for å flytte kraftstasjonen opp mot eller ovenfor endelig vandringshinder. Over tid har dette blitt gjeldende praksis for saker som berører anadrome strekninger. En flytting av kraftstasjonen ovenfor vandringshinderet i Storelva er ikke fremlagt som en alternativ løsning i søknaden som foreligger. Dette vil endre prosjektet radikalt både med hensyn til produksjon og sannsynligvis kostnad, og det er dermed ikke, slik NVE vurderer det, et aktuelt avbøtende tiltak.

NVE ser heller ikke mulighet for noen andre avbøtende tiltak som vil kunne bevare de akvatiske verdiene på utbyggingsstrekningen i tilstrekkelig grad.

Forholdet til naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1.7.2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven § 7 legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden om Storelva kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i § 5 samt §§ 8, 9 og 10.

§ 5. Forvaltningsmål for arter

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Etter NVEs vurdering vil en kraftutbygging i Storelva påvirke sjørret negativt. Det er fare for at sjørret vil kunne få bestandsreduksjoner eller forsvinne helt ved utbygging av Storelva. NVE mener at det ikke vil være mulig å redusere de negative konsekvensene tilstrekkelig gjennom avbøtende tiltak for sjørret og tiltaket er dermed ikke forenlig med bevaring av sjørret i vassdraget. Oppvandring og nedvandring av ål vil, til en viss grad, kunne avbøtes dersom Storelva bygges ut.

På grunn av at tiltaket er vurdert til å ha middels negativ konsekvens for sjørret, vurderer NVE utbyggingsprosjektet i Storelva til å komme i konflikt med naturmangfoldloven § 5 første ledd.

§§ 8 og 9 Kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

NVE mener at det er betydelig usikkerhet knyttet til sjørretens bruk av Storelva ovenfor kraftstasjonsplasseringen. Dette begrunnes i manglende undersøkelser lenger opp mot vandringshinder. NVE legger til grunn at det ved en utbygging i Storelva vil foreligge en betydelig risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet. På grunnlag av dette vil en utbygging dermed komme i konflikt med naturmangfoldloven §§ 8 og 9.

§ 10 Samlet belastning

NVE har også sett dette i sammenheng med andre faktorer som kan påvirke sjørret spesielt. Som tidligere nevnt er sjørreten under et betydelig press og arten har hatt en sterk tilbakegang de siste tiårene. Lakselus regnes som den største trusselen, men det er også viktig å fokusere på å ikke fragmentere eksisterende gyte- og oppvekstområder ytterligere. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og NVE mener at det omsøkte inngrepet vil kunne påvirke sjørretens bestandsutvikling negativt, også i en større sammenheng, dersom det bygges ut som omsøkt.

NVEs konklusjon

NVE mener at konflikt med sjørret tilsier at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene og dermed er ikke kravet i vannressursloven § 25 oppfylt. Det gis dermed ikke konsesjon til å bygge Storelva kraftverk. På grunn av artens sårbarhet for inngrep og reduksjon i vannføring mener NVE at det er lite sannsynlig at konflikten kan løses med endringer i tiltaket.

NVE har ikke vurdert tiltakets konfliktgrad i forhold til andre allmenne interesser som for eksempel landskap. Vurderingene knyttet til sjørret er alene nok til å konkludere med at det ikke kan gis konsesjon til Storelva kraftverk.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi:

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Høyanger kommune
Nordkraft AS v/Maria Dahl
Sogn og Fjordane fylkeskommune